

فیلم‌سینمایی
خونبارش
خونبارش تصویری از
تاریخ از امروز (دوشنبه
۲۳ تیر ۱۳۵۹) در سینماهای
آفریقا، رکس،
نباگارا و کوچ

شکست امریکا در طبس

بر طبل توفان شن

محمد گرشاسبی / انتخابات ریاست جمهوری

اکتبر ۱۹۸۰ امریکا نزدیک بود و جیمی کارتر می‌خواست به هر قیمتی برنده این انتخابات باشد، اما پیروزی او با حوادث ایران گره خورده بود و برای ترغیب افکار عمومی امریکا، باید برای آزادی ۵۳ گروگان سفارت در ایران گامی برمی‌داشت.

پس از صدور دو قطعنامه ۴۵۷ و ۴۶۱ شورای امنیت برای اعمال تحریم‌های اقتصادی علیه ایران و استفاده از گزینه تهدید نظامی که هردو ناکام ماند، رئیس‌جمهوری امریکا روز ۶ فروردین ۱۳۵۹ نامه‌ای برای امام خمینی نوشت:

«عالیجناب، تمنا دارم مرا در حل بحران فیما بین براساس ضوابط منصفانه و شرافتمندانه جدا باری کنید و از این بابت نهایت حق شناسی را خواهم داشت.» امام، نامه محرمانه کارتر را در رسانه‌های کرد و پرزیدنت بیش از پیش نزد افکار عمومی ایالات متحده امریکا رسوا شد.

دولت امریکا ۱۸ فروردین در اقدامی یک جانبه، رابطه سیاسی و اقتصادی خود با ایران را قطع کرد و ابوالمحسن بنی‌صدر هم یک روز بعد در یک مقابله به مثل اعلام کرد که تهران نیز رابطه با واشنگتن را قطع می‌کند.

کودتای نوژه، پشت در پادگان هوایی خنثی شد

کنار رفتن «نقاب»

۱۸ ماه بعد از پیروزی انقلاب اسلامی گروهی از افسران سابق نیروی هوایی ارتش شاهنشاهی کودتایی را با نام «نقاب» برنامه‌ریزی کردند که بعدها به دلیل اینکه این حرکت قرار بود از پایگاه هوایی شهید نوژه (پایگاه هوایی همدان در کیودر آهنگ) صورت بگیرد، به نام نوژه مشهور شد. طبق برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته افسران کودتاجی قصد داشتند تا با ورود به پایگاه هوایی همدان و سرقت هواپیماهای جنگی؛ منزل امام خمینی، صدا و سیما، مجلس شورای اسلامی، فرودگاه مهرآباد، مقر فرماندهی سپاه و تعداد دیگری از مکان‌های استراتژیک کشور را بمباران و با فشکست دیوار صوتی در چند شهر بزرگ کشور ایجاد رعب و وحشت کنند. فرماندهی کل این کودتا را خلبان سعید مهدیون فرمانده سابق نیروی هوایی ارتش شاهنشاهی و هدایت بخش مهمی از آن را خلبان آیت‌محققی رئیس آکروجت شاهنشاهی برعهده داشتند. این کودتا قرار بود در اولین ساعت‌های شب ۱۸ تیر ۱۳۵۹ انجام شود ولی کمی پیش از شروع با دستگیری عوامل کودتا خنثی شد.

درباره نحوه شناسایی این کودتا و لو رفتن کودتاجیان روایت‌های مختلف در طول سال‌های گذشته بیان شده اما محسن رضایی که آن زمان فرمانده اطلاعات سپاه بود، ماجرا را اینگونه تعریف می‌کند: «اوایل تیرماه سال ۱۳۵۹ در خیابان ایران به دیدار رهبر انقلاب که در آن زمان نماینده حضرت امام در ارتش بودند، رفتم. به ایشان گفتم که اطلاعات ما رد و خط یک کودتا را در ارتش پیدا کرده است. ایشان فرمودند، توضیحات بیشتری بدهید، من برخی از سرخ‌ها و اطلاعاتی که از جلسات کودتاجیان داشتیم را به ایشان گفتم، ایشان پرسید چه مقدار جدی است؟ من گفتم که کودتا قطعی است ولی زمان شروع و نقطه‌ها را هنوز کشف نکرده‌ایم... هر روز که می‌گذشت اطلاعات

رئیس‌جمهوری امریکا در نهایت به گزینه نظامی متوسل شد تا با آزادی گروگان‌ها از خود یک قهرمان بسازد. عملیات «پنجه عقاب» پیشنهاد زیگیو برژنسکی مشاور امنیت ملی کارتر بود؛ عملیاتی که سائروس ونس وزیر امور خارجه بشدت با آن مخالف داشت؛ در نهایت با دستور جیمی کارتر عملیات پنجه عقاب در شامگاه ۵ اردیبهشت با پرواز ۶ فروند هر کولس سی-۱۳۰ و ۸ بالگرد از عرشه ناو نیمیز در دریای عمان به سمت صحرای طبس شروع شد. آنها از مسیر کویر لوت به «صحرای

ارتش عراق به فرمان صدام حسین مامه بود که تجاوز به مرزهای ایران را آغاز کرده بود؛ تنها در ۶ ماه ابتدایی سال ۱۳۵۹ و پیش از شروع رسمی جنگ تحمیلی، ۵۵۲ مورد حمله کوچک و بزرگ به مناطق مرزی ایران از سوی عراق به ثبت رسیده بود که ۴۹۰ مورد آن به‌صورت رسمی به سازمان ملل متحد گزارش شده بود. اما با همه اینها کسی تصور نمی‌کرد صدام حسین مر تکب خطای استراتژیک شود و به خاک ایران تجاوز کند. صدام حسین تصور می‌کرد ایران در شرایط متزلزل ماه‌های بعد از انقلاب و در حالی که بخش زیادی از فرماندهان ارتش بازنشسته شده یا از کشور فرار کرده بودند؛ نیروی نظامی آماده‌ای برای مقابله با ارتش عراق ندارد. اما او نکته مهمی را در استراتژی‌های جنگی خود فراموش کرد و آن «مردم ایران» بود که دشمن خارجی را هیچگاه در طول تاریخ نیاورده و همین شد که تمام مردم ایران حتی فارغ از نگاه‌های سیاسی و انقلابی به ارتش ایران در مقابله با ارتش عراق تبدیل شد. ساعت‌های ابتدایی آغاز جنگ در روز ۳۱ شهریور ۱۳۵۹ برای ارتش عراق فقط پیشروی بود و همین امر برای صدام حسین تفکری به وجود آورد که چند روزه تهران را فتح خواهد کرد. اما کمتر از ۲۴ ساعت نگذشت که متوجه نیروهای ارتش ایران و مقاومت‌های مردمی شد که از کوه‌های بازی دراز در قصر شیرین تا بهمن شیر در خرمشهر همچون سد بلند برابر پیشروی ارتش آماده عراق را که چندین ماه بود برنامهریزی کرده بودند؛ گرفتند و همه نقشه‌های او را با هدیه جانانشان و شهادت نقش بر آب کردند.

پایان قرارداد الجزیره
شب ۲۶ شهریور سال ۱۳۵۹، صدام حسین بعد از جلسه اضطراری با اعضای مجلس این کشور جلوی دوربین‌های

برنده‌جریده

تهیه و تنظیم:حسن مجیدی

آرم جمهوری اسلامی به تصویب امام رسید

حجت الاسلام اکبر هاشمی رفسنجانی در روز صبح [جمعه ۱۹ اردیبهشت ۱۳۵۹] طرح آرم جمهوری اسلامی را تقدیم امام خمینی کرد و امام آن را تصویب فرمودند. وی در یک گفت و گوی اختصاصی با روزنامه جمهوری اسلامی در مورد این طرح گفت: گروه بررسی طرح‌های رسیده به شورای انقلاب از میان طرح‌ها این طرح را انتخاب کرد و شورای انقلاب نیز تصویب نمود. وی افزود: امام این طرح را پس از ملاحظه تصویب نمودند.

مفاهیم آرم

الله: مبنای فرم آرم، محتوای جمهوری اسلامی، غایت هستی و بیانگر رشد و تکامل انسان به سوی الله. کتاب: مکتب پیشواز اسلام، توحید و اصول پایه دین. شمشیر (قلم مائی): نمادی از قدرت و استحکام همراه با تشدید، سمبل شدت (حدید). ترکیب و بیسان فرم کلمه الله با چهار هلال: یاد آور فرم گیاهی است (رشد). پنج جزء اصلی آرم: نشانه پنج پایه اسلام و توحید در میان حکم عمود و ساقه اصلی است.

سازمان بهزیستی کشور اعلام موجودیت کرد

با تصویب لایحه قانونی تشکیل سازمان بهزیستی کشور، این سازمان با صدور اطلاعیه‌ای آغاز فعالیت رسمی خود را برای ارائه خدمات بهزیستی به بیش از یک هزار مؤسسه و ۱۳ سازمان در کشور آغاز کرد. با تصویب لایحه فوق کلمه بهزیستی از نام وزارت بهداری و بهزیستی حذف شد. **اطلاعیه اعلام موجودیت سازمان بهزیستی کشور** سازمان بهزیستی کشور افتخار دارد که در حکومت جمهوری اسلامی اولین سازمان دولتی باشد که برای حمایت واحقاق حق محروم ترین و مستضعف ترین افراد جامعه یعنی خانواده‌های بی سرپرست، کودکان یتیم،

ترکیب کاملاً متقارن شکل: بیانگر تعادل و توازن (میزان). لاله‌الله: عصاره‌ای از کلمه توحید، نفی همه ارزش‌های طاغوتی و ضد تکاملی و نفی همه قدرت‌ها و ابرقدرت‌ها (سیاست نه شرقی و نه غربی جمهوری اسلامی).

کره زمین و الله: مبارزه در جهت برقراری جامعه توحیدی و حکومت جهانی مستضعفین.

رنگ آرم سبز: سمبل رشد.

این طرح توسط آقای حمید ندیمی تهیه شده است. روزنامه جمهوری اسلامی- شنبه ۲۰ اردیبهشت ۱۳۵۹

معلولین جسمی و روانی، منحرفین اجتماعی و سالمندان نیازمند اعلام موجودیت نمایند....

روزنامه کیهان- شنبه ۲۸ تیر ۱۳۵۹

رجایی نخست‌وزیر شد

قبل از ظهر امروز پیشنهاد نخست وزیری محمدعلی رجایی که از سوی [ابوالحسن بنی‌صدر] رئیس‌جمهور، طی نامه‌ای به مجلس ارائه شده بود در جلسه علنی مجلس مطرح شد. نمایندگان مجلس رأی تمایل خود را به رجایی دادند و بدین ترتیب او نخست‌وزیر کشور شد. از تعداد کل مخالف و ۱۹ نفر رأی معتن دادند.

روزنامه اطلاعات- دوشنبه ۲۰ مرداد ۱۳۵۹

معادن کشور ملی شد

به موجب قانون جدید معادن، کلیه معادن کشور به عموم مردم تعلق دارد و معادن به هیچ وجه به مالکیت بخش خصوصی در نمی‌آید... وزارت صنایع و معادن، قانون جدید معادن را تنظیم و به شورای انقلاب فرستاد که این قانون در شورای انقلاب به تصویب رسید و برای تصویب به مجلس شورای اسلامی فرستاده شده است. در قانون جدید، معادن حق مالکیت معادن از بخش خصوصی سلب شده و اجازه بهره‌برداری از معادن تنها در صلاحیت دولت است. براساس قانون جدید، بخش خصوصی می‌تواند به صورت مقاطعه کاری و امضای قرارداد، در عملیات اکتشاف معادن شرکت نماید....

روزنامه کیهان- چهارشنبه ۵ شهریور ۱۳۵۹

روزشمار

گردآوری: محمد گرشاسبی

۱۹ فروردین
۶۰ هزار ایرانی از خاک عراق اخراج شدند. یعنی‌ها ایرانی‌ها را با کامیون‌های کمپرسی به مرز خسروی آوردند.

۱ اردیبهشت

سهراب سپهری نقاش و شاعر برجسته کشور، در سن ۵۱ سالگی در تهران درگذشت.

۱۰ اردیبهشت

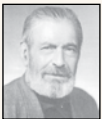
سفارت ایران در لندن توسط افراد وابسته به حزب بعث عراق اشغال شد.

۱۷ خرداد

با تصویب شورای انقلاب، اجرای مجده در طرح ترافیک در تهران آغاز شد.

۲۹ تیر

حجت‌الاسلام اکبر هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شد. تغییر نام مجلس شورای ملی به مجلس شورای اسلامی

۲۹ تیر

جلال‌الدین همای شاعر، نویسنده، پژوهشگر و مصحح ایرانی درگذشت

۵ مرداد

محمدرضا پهلوی شاه مخلوع ایران درگذشت.

۳۰ مرداد

نفسنگاران نیروی دریایی امریکا در خلیج فارس مستقر شدند.

۳ شهریور

درگذشت علی اصغر حکمت‌نیا‌نگذار دانشگاه تهران و کتابخانه ملی ایران.

۱۹ شهریور

کابینه محمدعلی رجایی رأی اعتماد گرفت: باهنر (آموزش و پرورش)، دوزدوزانی (ارشاد)، نمازی (داری)، موسوی (امور خارجه)، عسگراولادی (بازرگانی)، منافی (بهداری)، قندی (پست و تلگراف)، احدی (دادگستری)، فکوری (دفاع)، امری (راه)، نجفی (فرهنگ)، میرمحمدصادقی (کار)، سلاتی (کشاورزی)، مهدوی (کشور)، کتابادی (سکن)، غرضی (نفت) و غفوری فرد (نیرو)

۲۲ شهریور

حمله میگ عراقی به بالگرد رئیس‌جمهوری و نخست‌وزیر